

Centraal Bureau voor de Statistiek

Divisie Sociale en Ruimtelijke Statistieken

Informatie overgang SBC-92 op ISCO-08

De door het CBS gebruikte Standaard Beroepenclassificatie 1992, de SBC-92, wordt vanaf verslagjaar 2012 niet meer gebruikt voor het coderen van beroep in sociale enquêtes, waaronder de Enquête Beroepsbevolking. Dit heeft gevolgen voor statistieken over beroep.

1. Inleiding

Voor het classificeren van beroepen wordt zowel binnen als buiten het CBS veelvuldig gebruik gemaakt van de Standaard Beroepenclassificatie 1992 (SBC-92). Vanaf verslagjaar 2012 wordt de SBC-92 binnen het CBS niet meer gebruikt voor het coderen van beroep in sociale enquêtes, waaronder de Enquête Beroepsbevolking (EBB). De internationale beroepenclassificatie 2008, de ISCO-08, zal vanaf verslagjaar 2012 de standaard door het CBS gebruikte beroepenindeling worden. Dit heeft gevolgen voor statistieken over beroep.

In deze notitie wordt ingegaan op de aanleiding van de overgang op de internationale beroepenclassificatie en worden de belangrijkste verschillen tussen de SBC-92 en de ISCO-08 belicht. Als laatste wordt ingegaan op de documentatie die aan gebruikers ter beschikking is gesteld om de overgang van de SBC-92 op de ISCO-08 te vergemakkelijken.

2. Aanleiding overgang SBC-92 op ISCO-08

In 2007 is binnen het CBS een project gestart om met behulp van de nieuwste inzichten en technologieën de sociale statistieken kosteneffectiever tot stand te laten komen. Om dit te bewerkstelligen wordt gebruik gemaakt van beschikbare informatie uit registraties en is telefonische waarneming en waarneming via internet in een volledig mixed-mode design in de EBB geïntroduceerd. Daarnaast is besloten om wettelijke outputverplichtingen als uitgangspunt te nemen. Voor beroep betekent dit dat met de nieuwe methode van waarnemen die in 2012 in productie gaat alleen de ISCO-08 moet worden opgeleverd.

Het bleek om technische redenen niet mogelijk de huidige methode van waarnemen waarmee de SBC-92 wordt opgeleverd te handhaven in het mixed-mode design van de EBB. In het nieuwe typeerproces dat is ontwikkeld voor implementatie in het mixed-mode design van de EBB, wordt daarom alleen de ISCO-08 op het meest gedetailleerde niveau opgeleverd.

3. Relatie tussen de SBC-92 en de ISCO-08

De ISCO-08 staat voor de International Standard Classification of Occupations 2008 en wordt gepubliceerd en onderhouden door de International Labour Organisation (ILO) namens de International Conference of Labour Statisticians. De ISCO-08 is in zijn definitieve vorm aangenomen door de ILO in december 2007 en is gedocumenteerd op de website van de ILO. Hier is ook de documentatie van de vorige versies van de ISCO te vinden: ISCO-58, ISCO-68 en ISCO-88.

<http://www.ilo.org/public/english/bureau/stat/isco/index.htm>.

Een vertaling van de ISCO-08 in het Nederlands staat in de bijlage. Deze vertaling die tot stand is gekomen in samenwerking met UWV-werkbedrijf, is beter op het Nederlandse taalgebruik afgestemd dan de door de ILO gecoördineerde officiële vertaling van de ISCO-08. In de officiële vertaling zijn de labels soms wat onduidelijk omdat getracht is tot een compromis in het Nederlandse en Vlaamse taalgebruik te komen.

3.1 Uitgangspunten van de SBC en de ISCO

Zowel in de SBC als in de ISCO is het takenpakket de kleinste eenheid van de classificatie. Een takenpakket kan worden gedefinieerd als een verzameling taken, verricht of te verrichten door een individu in het kader van economische activiteiten. Een verzameling gelijksoortige takenpakketten heet in de SBC ‘beroep’ in de ISCO ‘unit group’.

De ISCO hanteert 2 indelingscriteria, ‘skill level’ en ‘skill specialisation’, ofwel het niveau en de richting van de benodigde bekwaamheden om de takenpakketten van elkaar te onderscheiden. De SBC-92 hanteert in aanvulling hierop de 3 belangrijkste werksoorten die kenmerkend zijn voor verschillen tussen takenpakketten.

De SBC is een veel gedetailleerdere indeling dan de ISCO (zie tabel 1). De ISCO onderscheidt op het hoogste niveau 10 major groups, de SBC 2010 heeft 5 beroepsniveaus. Dit heeft te maken met het feit dat de major groups zijn samengesteld door combinatie van skill level en skill specialisation.

Tabel 1 Aantal onderscheiden categorieën op de verschillende niveaus van aggregatie in de ISCO-08 en de SBC-92

ISCO-08	Aantal categorieën		SBC-92
Major groups	10	5	Beroepsniveaus
Sub-major groups	43	43	Beroepsklassen
Minor groups	130	121	Beroepsgroepen
Unit groups	436	1 211	Beroepen

Indelingscriterium niveau

Het niveau van de benodigde bekwaamheden is zowel in de SBC als in de ISCO een indelingscriterium. De skill-levels van de ISCO-08 zijn geoperationaliseerd in termen van de onderwijsniveaus van de ISCED (International Standard

Classification of Education), het beroepsniveau van de SBC in termen van de onderwijsniveaus van de SOI (Standaard Onderwijsindeling).

De SBC onderscheidt 5 niveaus, de ISCO-08 onderscheidt er 4. Tijdens de bepaling de meest geëigende ISCO-08 code van de op de Nederlandse arbeidsmarkt voorkomende beroepen volgens de definities van de ISCO-08, bleek dat de skill levels niet homogeen zijn qua niveau van de voor de beroepen meest geëigende opleiding. Uitgedrukt in termen van het Nederlandse onderwijssysteem zijn in skill level 4 beroepen met voornamelijk hoger en wetenschappelijk niveau samengenomen, in skill level 3 beroepen met voornamelijk hoger en middelbaar niveau, in skill level 2 zijn beroepen met lager en middelbaar niveau en in skill level 1 voornamelijk beroepen met lager en elementair niveau.

Volgens de definities van de ISCO zijn binnen een major group de meeste beroepen vergelijkbaar qua skill level, met uitzondering van de managers en de militairen. Binnen deze 2 major groups is wel getracht binnen de sub-major groups een homogene samenstelling van de beroepen te verkrijgen qua skill level.

Tabel 2 Relatie tussen de skill levels van de ISCO-08, de major groups van de ISCO-08 en het niveau van de benodigde bekwaamheden in termen van de ISCED97.

ISCO-08 Skill level	ISCO-08 major groups	ISCED 97	
4	1, 2 en 0	5A, 6	HBO/WO bachelor, master
3	1 en 3	5B	Kort-HBO, Associate Degree
2	4-8 en 0	2-4	VMBO, MBO, havo/vwo
1	9 en 0	1	Basisonderwijs

Indelingscriterium richting

De richting van de benodigde bekwaamheden is ook in de ISCO een indelingscriterium, maar de definitie van de term skill specialisation '*the field of knowledge required, the tools and machinery used, the materials worked on or with, as well as the kinds of goods and services produced.*' duidt erop dat dit een combinatie is van de richting en de werksoorten zoals die in de SBC-92 worden gebruikt. Skill specialisation wordt gebruikt om het onderscheid aan te brengen tussen de major, sub-major, minor en unit groups.

Teneinde de bruikbaarheid van de ISCO-08 in onderzoek naar aansluiting tussen de onderwijs- en arbeidsmarkt te bevorderen heeft het CBS een richtingindeling ontwikkeld waarmee de unit groups van de ISCO-08 geaggregeerd kunnen worden naar de hoofdcategorieën van de richtingindeling van de ISCED97. Dit is geoperationaliseerd door per unit group van de ISCO te beoordelen welke de voor het beroep meest geëigende richting van de opleiding is in termen van de ISCED97. De 8 hoofdrichtingen die overeenkomen met de hoofdrichtingen van de ISCED97 zijn vervolgens nader gedetailleerd in 28 categorieën.

Tabel 3, de hoofdrichting en richting van de benodigde bekwaamheden

---

1 Onderwijs

11 Onderwijs

2 Kunst en humaniora

21 Kunst, grafische techniek en vormgeving

22 Humaniora en taal

3 Economie, recht en management

31 Informatievoorziening, communicatie en gedrag

32 Handel

33 Commerciële dienstverlening, personeel en organisatie

34 Administratieve dienstverlening

35 Openbaar bestuur

36 Recht

37 Management

4 Wis- en natuurwetenschappen en informatica

41 Wis- en natuurwetenschappen

42 Informatica

5 Techniek

51 Elektro- en installatietechniek

52 Bouwkunde en architectuur

53 Metaalbewerking en delfstofwinning

54 Procestechniek

56 Hout- en textielverwerking

6 Landbouw

61 Landbouw en visserij

62 Veeteelt en diergeneeskunde

7 Gezondheidszorg en welzijn

71 Gezondheidszorg

72 Welzijn

8 Persoonlijke dienstverlening, horeca, transport, milieu en veiligheid

81 Horeca

82 Sport, recreatie en toerisme

83 Uiterlijke verzorging

84 Huishoudelijk en reiniging

85 Transport en logistiek

86 Milieu

87 Openbare orde en veiligheid

4. Documentatie voor gebruikers

Teneinde de overgang van de SBC-92 op de ISCO-08 voor gebruikers van de beroepenclassificatie te vergemakkelijken stelt het CBS schakelschema's ter beschikking waarmee per SBC-92 of ISCO-08 code aangegeven is welke ISCO-08- of SBC-92 code van toepassing zou kunnen zijn. Daarnaast is een globaal schakelschema gemaakt waarin per SBC-92 code, zoals waargenomen bij de Enquête Beroepsbevolking 2008-2010, de meest voorkomende ISCO-08 code is weergegeven. Beide schema's zijn gebaseerd op de huidige methode van waarnemen waarin gebruik wordt gemaakt van een lijst gedetailleerde bewerkingscodes waarvan met behulp van aanvullende variabelen verschillende beroepenclassificaties afgeleid kunnen worden. Een kanttekening die bij gebruik van deze schema's gemaakt moet worden is dat de lijst bewerkingscodes in bepaalde terreinen (bijvoorbeeld de ICT) onvoldoende gedetailleerd is om de ISCO-08 op 4 digits te kunnen afleiden.

Het CBS voorziet niet in een vertaling van de methodologische verantwoording van de ISCO-08 die door de ILO is opgesteld, wel voorziet het CBS in een lijst beroepenbenamingen die dient als toelichting van wat er volgens de definities van de ISCO-08 tot een unit group behoort. Hierbij is de beroepenindex van de ILO als uitgangspunt genomen. In de lijst zijn per unit group beroepenbenamingen opgenomen die uitgaande van het verwerkingsproces zoals dat vanaf verslagjaar 2012 in de EBB in productie gaat het meest voorkomen.

De hierboven genoemde documentatie is beschikbaar op de website van het CBS onder methoden/classificaties.

BIJLAGE

ISCO-08

0 Militaire beroepen

- 01 Officieren
  - 011 Officieren
    - 0110 Officieren
- 02 Onderofficieren
  - 021 Onderofficieren
    - 0210 Onderofficieren
- 03 Andere militaire rangen
  - 031 Andere militaire rangen
    - 0310 Andere militaire rangen

1 Managers

- 11 Topbestuurders, leden wetgevende instanties, beleidvoerende functies
  - 111 Leden wetgevende instanties, beleidvoerende functies
    - 1111 Leden wetgevende instanties
    - 1112 Ambtenaren in beleidvoerende functies
    - 1113 Traditionele dorpschoude¹
    - 1114 Bestuurders van belangenorganisaties
  - 112 Topbestuurders en algemeen directeuren van grote ondernemingen
    - 1120 Topbestuurders en algemeen directeuren van grote ondernemingen
- 12 Managers op administratief en commercieel gebied
  - 121 Managers zakelijke en administratieve dienstverlening
    - 1211 Financieel managers
    - 1212 Managers personeel en organisatie
    - 1213 Managers beleid en planning
    - 1219 Managers zakelijke en administratieve dienstverlening n.e.g.
  - 122 Managers verkoop, marketing en ontwikkeling
    - 1221 Managers verkoop en marketing
    - 1222 Managers reclame en public relations
    - 1223 Managers onderzoek en ontwikkeling (R&D)
- 13 Managers productie en gespecialiseerde dienstverlening
  - 131 Managers landbouw, bosbouw en visserij

- 1311 Managers landbouw en bosbouw
- 1312 Managers aquacultuur en visserij
- 132 Managers industrie, mijnbouw, bouwnijverheid en logistiek
  - 1321 Managers industrie
  - 1322 Managers mijnbouw
  - 1323 Managers bouwnijverheid
  - 1324 Managers logistiek, distributie en aanverwante gebieden
- 133 Managers informatie- en communicatietechnologie
  - 1330 Managers informatie- en communicatietechnologie
- 134 Managers gespecialiseerde dienstverlening
  - 1341 Managers kinderopvang
  - 1342 Managers gezondheidszorg
  - 1343 Managers ouderenzorg
  - 1344 Managers sociale dienstverlening
  - 1345 Managers onderwijs
  - 1346 Managers financiële dienstverlening en verzekeringen
  - 1349 Managers gespecialiseerde dienstverlening n.e.g.

- 14 Managers horeca, detailhandel en overige diensten
  - 141 Managers horeca
    - 1411 Hotelmanagers
    - 1412 Restaurantmanagers
  - 142 Managers detail- en groothandel
    - 1420 Managers detail- en groothandel
  - 143 Managers overige diensten
    - 1431 Managers recreatie en amusement
    - 1439 Managers commerciële en persoonlijke dienstverlening n.e.g.

2 Onderzoekers, ingenieurs, docenten en specialisten

- 21 Ingenieurs en onderzoekers wis-, natuur- en technische wetenschappen
  - 211 Natuur- en aardwetenschappers
    - 2111 Natuurkundigen en sterrenkundigen
    - 2112 Meteorologen
    - 2113 Chemici
    - 2114 Geologen en geofysici
  - 212 Wiskundigen, actuarissen en statistici
    - 2120 Wiskundigen, actuarissen en statistici
  - 213 Biologen, agrarisch en milieudeskundigen
    - 2131 Biologen, botanici, zoölogen
    - 2132 Adviseurs op het gebied van landbouw, bosbouw en visserij
    - 2133 Milieudeskundigen
  - 214 Ingenieurs (m.u.v. elektrotechnisch ingenieurs)

- 2141 Industrieel ingenieurs en productie-ingenieurs
- 2142 Weg- en waterbouwkundigen
- 2143 Milieutechnologen
- 2144 Werktuigbouwkundigen
- 2145 Chemisch ingenieurs
- 2146 Mijnbouwkundigen en metaalkundigen
- 2149 Ingenieurs n.e.g.
- 215 Ingenieurs elektrotechniek, elektronica en telecommunicatie
  - 2151 Elektrotechnisch ingenieurs
  - 2152 Elektronica- en hardware ingenieurs
  - 2153 Telecommunicatie-ingenieurs
- 216 Architecten, planologen, landmeetkundigen en vormgevers
  - 2161 Bouwkundig- en interieurarchitecten
  - 2162 Landschapsarchitecten
  - 2163 Product- en kledingontwerpers
  - 2164 Stedenbouwkundigen en verkeersplanologen
  - 2165 Cartografen en landmeetkundigen
  - 2166 Grafisch vormgevers en multimedia vormgevers

- 22 Specialisten gezondheidszorg
  - 221 Artsen
    - 2211 Huisartsen
    - 2212 Medisch specialisten
  - 222 Gespecialiseerd verpleegkundigen en verloskundigen
    - 2221 Gespecialiseerd verpleegkundigen en verpleegkundig coördinatoren
    - 2222 Verloskundigen
  - 223 Alternatief genezers
    - 2230 Alternatief genezers
  - 224 Physician assistants
    - 2240 Physician assistants
  - 225 Dierenartsen
    - 2250 Dierenartsen
  - 226 Overige specialisten in de gezondheidszorg
    - 2261 Tandartsen
    - 2262 Apothekers
    - 2263 Bedrijfsartsen, hygiënisten en adviseurs medische veiligheid
    - 2264 Fysiotherapeuten
    - 2265 Diëtisten en voedingsdeskundigen
    - 2266 Audiologen en logopedisten
    - 2267 Optometristen en orthoptisten
    - 2269 Specialisten op het gebied van de gezondheidszorg n.e.g.

- 23 Docenten
  - 231 Hoogleraren en andere docenten hoger onderwijs
    - 2310 Hoogleraren en andere docenten hoger onderwijs
  - 232 Docenten beroepsgerichte vakken secundair onderwijs

- 2320 Docenten beroepsgerichte vakken secundair onderwijs
- 233 Docenten algemene vakken secundair onderwijs
  - 2330 Docenten algemene vakken secundair onderwijs
- 234 Docenten basisonderwijs en voorschoolse onderwijs
  - 2341 Docenten basisonderwijs
  - 2342 Docenten voorschools onderwijs
- 235 Overige docenten en onderwijskundigen
  - 2351 Specialisten op het gebied van onderwijsmethoden
  - 2352 Docenten speciaal onderwijs
  - 2353 Docenten inburgering en docenten Nederlands als tweede taal
  - 2354 Muziekleraren (particulier)
  - 2355 Kunstleraren (particulier)
  - 2356 Opleiders en trainers op het gebied van informatica
  - 2359 Onderwijsbegeleiders en -adviseurs n.e.g.

- 24 Specialisten bedrijfsbeheer en administratie
  - 241 Financieel specialisten
    - 2411 Accountants
    - 2412 Financieel en beleggingsadviseurs
    - 2413 Financieel analisten
  - 242 Specialisten personeel, organisatie en beleidsadvies
    - 2421 Bedrijfskundigen en organisatieadviseurs
    - 2422 Beleidsadviseurs
    - 2423 Specialisten personeels- en loopbaanontwikkeling
    - 2424 Specialisten bedrijfsopleidingen
  - 243 Specialisten marketing, sales en public relations
    - 2431 Specialisten reclame en marketing
    - 2432 Specialisten public relations
    - 2433 Vertegenwoordigers en accountmanagers industrie
    - 2434 Vertegenwoordigers informatie- en communicatietechnologie

- 25 Specialisten informatie- en communicatietechnologie
  - 251 Software- en applicatieontwikkelaars en -analisten
    - 2511 Systeemanalisten en ICT-adviseurs
    - 2512 Softwareontwikkelaars
    - 2513 Web- en multimediaontwikkelaars
    - 2514 Applicatieprogrammeurs
    - 2519 Software- en applicatieontwikkelaars en -analisten n.e.g.
  - 252 Databank- en netwerkspecialisten
    - 2521 Ontwerpers en beheerders van databases
    - 2522 Systeembeheerders
    - 2523 Netwerkspecialisten
    - 2529 Databank- en netwerkspecialisten n.e.g.

- 26 Juristen, sociaal wetenschappers en kunstenaars
  - 261 Juristen

- 2611 Advocaten
- 2612 Rechters
- 2619 Juristen n.e.g.
- 262 Bibliothecarissen, archivariissen en conservators
  - 2621 Archivarissen en conservators
  - 2622 Bibliothecarissen
- 263 Sociaal wetenschappers, specialisten sociale hulpverlening
  - 2631 Economen
  - 2632 Sociologen, antropologen
  - 2633 Filosofen, historici en politicologen
  - 2634 Psychologen
  - 2635 Maatschappelijk werkers en specialistische sociale hulpverleners
  - 2636 Theologen en voorgangers van de eredienst
- 264 Auteurs, journalisten en taalkundigen
  - 2641 Auteurs, technisch schrijvers
  - 2642 Journalisten
  - 2643 Vertalers, tolken en andere taalkundigen
- 265 Scheppende en uitvoerende kunstenaars
  - 2651 Beeldend kunstenaars
  - 2652 Musici, zangers en componisten
  - 2653 Dansers en choreografen
  - 2654 Regisseurs en producenten televisie, film en theater
  - 2655 Acteurs
  - 2656 Omroepers voor radio, televisie en andere media
  - 2659 Entertainment artiesten

3 Vakspecialisten

- 31 Vakspecialisten natuur- en technische wetenschappen
  - 311 Vakspecialisten natuur- en technische wetenschappen
    - 3111 Scheikundige en natuurkundige onderzoekstechnici
    - 3112 Technici weg- en waterbouw, bouwinspecteurs en landmeters
    - 3113 Elektrotechnici
    - 3114 Technici elektronica
    - 3115 Technici werktuigbouwkunde
    - 3116 Procestechnici (petro)chemische industrie
    - 3117 Technici delfstofwinning en metallurgie
    - 3118 Technisch tekenaars
    - 3119 Vakspecialisten op het gebied van natuur- en technische wetenschappen n.e.g.
  - 312 Toezichhoudend personeel in de mijnbouw, de industrie en de bouwnijverheid
    - 3121 Toezichhoudend personeel in de mijnbouw
    - 3122 Toezichhoudend personeel in de industrie
    - 3123 Toezichhoudend personeel in de bouwnijverheid

- 313 Procesoperators
  - 3131 Procesoperators elektriciteitscentrales
  - 3132 Procesoperators verbrandingsovens en waterzuiveringsinstallaties
  - 3133 Procesoperators chemische installaties
  - 3134 Procesoperators aardolie- en aardgasraffinaderijen
  - 3135 Procesoperators hoogovens
  - 3139 Procesoperators n.e.g.
- 314 Vakspecialisten levenswetenschappen, landbouw en natuurbeheer
  - 3141 Analisten en laboranten levenswetenschappen (m.u.v. medisch)
  - 3142 Vakspecialisten landbouw
  - 3143 Boswachters, bos- en natuurbeheerders
- 315 Bestuurders en vakspecialisten schepen en vliegtuigen
  - 3151 Scheepswerktuigkundigen
  - 3152 Dekofficieren en loodsen
  - 3153 Piloten, vlieginstructeurs
  - 3154 Luchtverkeersleiders
  - 3155 Elektrotechnicus luchtvaartveiligheid

- 32 Vakspecialisten gezondheidszorg
  - 321 Medisch en farmaceutisch vakspecialisten
    - 3211 Laboranten medische diagnostiek en therapie
    - 3212 Medisch en pathologisch laboranten
    - 3213 Farmaceutisch medewerkers en apothekersassistenten
    - 3214 Prothese- en tandtechnici
  - 322 Verpleegkundigen en kraamverpleegkundigen
    - 3221 Verpleegkundigen (geen coördinerende of specialistische taken)
    - 3222 Assistent-verloskundigen en kraamverpleegkundigen
  - 323 Vakspecialisten alternatieve geneeskunde
    - 3230 Vakspecialisten alternatieve geneeskunde
  - 324 Veterinaire assistenten en dierenartsassistenten
    - 3240 Veterinaire assistenten en dierenartsassistenten
  - 325 Overige vakspecialisten in de gezondheidszorg
    - 3251 Tandartsassistenten en mondhygiënisten
    - 3252 Medewerkers medische registratie en medisch archief
    - 3253 Medewerkers gezondheidsvoorlichting en -opvoeding
    - 3254 Opticiens
    - 3255 Masseurs en assistenten fysio- en bewegingstherapie
    - 3256 Medische praktijkassistenten
    - 3257 Inspecteurs veiligheid, gezondheid en voeding
    - 3258 Ambulancepersoneel
    - 3259 Vakspecialisten gezondheidszorg n.e.g.

- 33 Vakspecialisten bedrijfsbeheer en administratie
  - 331 Financieel en wiskundig vakspecialisten
    - 3311 Effecten- en valutahandelaren en -makelaars
    - 3312 Medewerkers kredieten en leningen
    - 3313 Boekhouders, financieel administrateurs en assistent accountants
    - 3314 Actuarieel, wiskundig en statistisch analisten
    - 3315 Taxateurs en schadeëxperts
  - 332 In- en verkopers en commissionairs
    - 3321 Verzekeringsagenten
    - 3322 Vertegenwoordigers, accountmanagers retail en exportmanagers
    - 3323 Inkopers
    - 3324 Commissionairs
  - 333 Zakelijke dienstverleners
    - 3331 Inklaringsagenten en expediteurs
    - 3332 Organisatoren van conferenties en evenementen
    - 3333 Arbeidsbemiddelaars en uitzendbureaumedewerkers
    - 3334 Makelaars onroerend goed en vastgoedbeheerders
    - 3339 Zakelijke dienstverleners n.e.g.
  - 334 Office managers en gespecialiseerde secretaresses
    - 3341 Office managers
    - 3342 Juridisch secretaresses
    - 3343 Directie-, project- en internationaal secretaresses
    - 3344 Medisch secretaresses
  - 335 Vakspecialisten overheid
    - 3351 Douane-inspecteurs en grensbewakers
    - 3352 Fiscalisten, belastingadviseurs en -ambtenaren
    - 3353 Ambtenaren sociale verzekeringen
    - 3354 Ambtenaren vergunningen
    - 3355 Politie inspecteurs en rechercheurs
    - 3359 Overheidsambtenaren n.e.g.

- 34 Vakspecialisten op juridisch, maatschappelijk en cultureel gebied
  - 341 Juridisch medewerkers, sociaal en pastoraal werkers
    - 3411 Notarieel en juridisch assistenten en deurwaarders
    - 3412 Sociaal werkers, groeps- en woonbegeleiders
    - 3413 Pastoraal werkers
  - 342 Sportbeoefenaren, -trainers en fitnessinstructeurs
    - 3421 Atleten en andere sportbeoefenaren
    - 3422 Sporttrainers en zweminstructeurs
    - 3423 Fitnessinstructeurs en leiders van recreatieprogramma's
  - 343 Vakspecialisten op artistiek, cultureel en culinair gebied
    - 3431 Fotografen
    - 3432 Interieurontwerpers en decorateurs
    - 3433 Vakspecialisten galerieën, musea en bibliotheken
    - 3434 Chef-koks
    - 3435 Vakspecialisten televisie- en theaterproductie

- 35 Vakspecialisten informatie en communicatie
  - 351 Vakspecialisten informatie- en communicatietechnologie en gebruikersondersteuning
    - 3511 Vakspecialisten informatie- en communicatietechnologie (hardware)
    - 3512 Gebruikersondersteuners ICT en ICT-helpdeskmedewerkers
    - 3513 Netwerk- en systeemtechnici
    - 3514 Vakspecialisten website-ontwikkeling en -beheer
  - 352 Telecommunicatie-, radio- en televisietechnici
    - 3521 Beeld- en geluidstechnici radio en televisie
    - 3522 Telecommunicatievakspecialisten

4 Administratief personeel

- 41 Administratief medewerkers
  - 411 Administratief medewerkers, algemeen
    - 4110 Administratief medewerkers, algemeen
  - 412 Secretarieel medewerkers, algemeen
    - 4120 Secretarieel medewerkers, algemeen
  - 413 Typisten en medewerkers data-invoer
    - 4131 Typisten en tekstverwerkers
    - 4132 Medewerkers data-invoer

- 42 Klantvoorlichters, kassiers, incassomedewerkers
  - 421 Kassiers, incassomedewerkers
    - 4211 Kassiers en baliemedewerkers bank
    - 4212 Bookmakers, croupiers
    - 4213 Lommerdhouders en geldschieters
    - 4214 Incassomedewerkers
  - 422 Klantvoorlichters
    - 4221 Reisconsulenten en reisbureau-medewerkers
    - 4222 Callcentermedewerkers inbound
    - 4223 Telefonisten
    - 4224 Hotelreceptionisten
    - 4225 Informatieverstrekkers
    - 4226 Receptionisten, algemeen
    - 4227 Interviewers voor enquêtes en marktonderzoek
    - 4229 Klantenvoorlichters n.e.g.

- 43 Boekhoudkundig medewerkers en voorraadbeheerders
  - 431 Boekhoudkundig medewerkers
    - 4311 Boekhoudkundig medewerkers
    - 4312 Administratief medewerkers statistiek, financiën en verzekeringen
    - 4313 Loonadministrateurs

- 432 Magazijnbeheerders en administratief productie- en transportpersoneel
  - 4321 Logistiek medewerkers, medewerkers materiaal-, voorraadplanning en -beheer
  - 4322 Werkvoorbereiders, productieplanners en orderbegeleiders
  - 4323 Transportplanners
- 44 Overig administratief personeel
  - 441 Overig administratief personeel
    - 4411 Bibliotheekmedewerkers
    - 4412 Postboden en postsorteerders
    - 4413 Codeurs, correctoren
    - 4414 Openbare schrijvers¹
    - 4415 Archiverings- en kopieermedewerkers
    - 4416 Medewerkers personeelsadministratie
    - 4419 Administratief assistenten n.e.g.

5 Dienstverlenend personeel en verkopers

- 51 Medewerkers persoonlijke dienstverlening
  - 511 Reisbegeleiders, conducteurs, reisleiders en gidsen
    - 5111 Reisbegeleiders en stewards
    - 5112 Conducteurs
    - 5113 Reisleiders en gidsen
  - 512 Koks
    - 5120 Koks
  - 513 Kelners en barpersoneel
    - 5131 Medewerkers bediening horeca
    - 5132 Barpersoneel
  - 514 Kappers, schoonheidsspecialisten
    - 5141 Kappers
    - 5142 Schoonheidsspecialisten
  - 515 Teamleiders huishoudelijke diensten, conciërges
    - 5151 Teamleiders huishoudelijke diensten en schoonmaak
    - 5152 Butlers en pensionhouders
    - 5153 Conciërges
  - 516 Overige verleners van persoonlijke diensten
    - 5161 Astrologen, waarzeggers
    - 5162 Gezelschapspersonen, buddy's en persoonlijk assistenten
    - 5163 Uitvaartmedewerkers en balsemers
    - 5164 Dierversorgers
    - 5165 Rij-instructeurs
    - 5169 Verleners van persoonlijke diensten n.e.g.
- 52 Verkopers
  - 521 Straat- en marktverkopers
    - 5211 Markt- en kioskverkopers

- 5212 Straatverkopers voedsel
- 522 Verkopers in winkels
  - 5221 Winkeliers
  - 5222 Teamleiders detailhandel
  - 5223 Verkoopmedewerkers detailhandel
- 523 Kassamedewerkers en kaartverkopers
  - 5230 Kassamedewerkers en kaartverkopers
- 524 Overige verkopers
  - 5241 Mannequins en modellen
  - 5242 Demonstrateurs
  - 5243 Colporteurs
  - 5244 Callcentermedewerkers outbound
  - 5245 Pompbedienden
  - 5246 Verkopers in fastfoodrestaurants en snackbars
  - 5249 Verhuurmedewerkers en verkopers n.e.g.

- 53 Verzorgend personeel
  - 531 Kinderverzorgers en onderwijsassistenten
    - 5311 Kinderverzorgers
    - 5312 Onderwijsassistenten
  - 532 Verzorgend personeel in de gezondheidszorg
    - 5321 Verzorgenden intramuraal
    - 5322 Verzorgenden thuiszorg
    - 5329 Assistenten gezondheidszorg n.e.g.

- 54 Beveiligingswerkers
  - 541 Beveiligingswerkers
    - 5411 Brandweerlieden
    - 5412 Politiepersoneel
    - 5413 Gevangenebewaarders
    - 5414 Beveiligingspersoneel
    - 5419 Parkeerwachters, strandwachten en beveiligingswerkers n.e.g.

6 Landbouwers, bosbouwers en vissers

- 61 Tuinders, akkerbouwers en veetelers
  - 611 Tuinders en akkerbouwers
    - 6111 Akkerbouwers en groentetelers volle grond
    - 6112 Telers van fruit en andere boom- en struikvruchten
    - 6113 Hoveniers, tuinders en kwekers
    - 6114 Telers van diverse gewassen
  - 612 Veetelers
    - 6121 Veehouders m.u.v. pluimvee
    - 6122 Pluimveehouders
    - 6123 Bijenhouders en telers van andere insecten en wormen
    - 6129 Pelsdierenfokkers en veetelers n.e.g.
  - 613 Producenten met een gemengd bedrijf

6130 Agrariërs gemengd bedrijf

- 62 Bosbouwers, vissers en jagers
  - 621 Bosbouwers
    - 6210 Bosbouwers
  - 622 Vissers en jagers
    - 6221 Viskwekers en kwekers van schaaldieren
    - 6222 Vissers in binnen- en kustwateren
    - 6223 Vissers, op volle zee
    - 6224 Jagers en vallenzetters

- 63 Landbouwers, veetelers, vissers, jagers en verzamelaars, voor zelfvoorziening¹
  - 631 Landbouwers, voor zelfvoorziening
    - 6310 Landbouwers, voor zelfvoorziening
  - 632 Veetelers, voor zelfvoorziening
    - 6320 Veetelers, voor zelfvoorziening
  - 633 Producenten met een gemengd bedrijf, voor zelfvoorziening
    - 6330 Agrariërs gemengd bedrijf, voor zelfvoorziening
  - 634 Vissers, jagers, vallenzetters en verzamelaars, voor zelfvoorziening
    - 6340 Vissers, jagers, vallenzetters en verzamelaars, voor zelfvoorziening

7 **Ambachtslieden**

- 71 Bouwarbeiders, m.u.v. elektriciens
  - 711 Bouwarbeiders ruwbouw
    - 7111 Allround bouwvakkers, kleine bouwaannemers
    - 7112 Stratenmakers, metselaars
    - 7113 Steenhouwers, -bewerkers en -snijders
    - 7114 Betonwerkers, betonafwerkers
    - 7115 Timmerlieden
    - 7119 Steigerbouwers, bouwarbeiders ruwbouw n.e.g.
  - 712 Bouwarbeiders afbouw
    - 7121 Dakdekkers
    - 7122 Vloerleggers en tegelzetters
    - 7123 Stukadoors
    - 7124 Isoleerders
    - 7125 Glaszetters
    - 7126 Loodgieters en pijpfitters
    - 7127 Installateurs luchtbehandeling en koeltechniek
  - 713 Schilders, schoonmakers bouwwerken
    - 7131 Schilders en behangers
    - 7132 Verf- en lakspuiters
    - 7133 Schoorsteenvegers en gevelreinigers

- 72 Metaalarbeiders, machinemonteurs
  - 721 Plaat- en constructiewerkers, metaalgieters en lassers
    - 7211 Metaalgieters en kernmakers
    - 7212 Lassers en snijders
    - 7213 Plaatwerkers
    - 7214 Constructiewerkers
    - 7215 Takelaars en kabelsplitters
  - 722 Metaalbewerkers, gereedschapsmakers
    - 7221 Smeden, voorslagers en smeedperswerkers
    - 7222 Gereedschapsmakers
    - 7223 Machinestellers en -bedieners
metaalproductvervaardiging
    - 7224 Metaalpolijsters, -slijpers en gereedschapsslijpers
  - 723 Machinemonteurs, montage en reparatie
    - 7231 Automonteurs
    - 7232 Vliegtuigmonteurs
    - 7233 Monteurs industriële en landbouwmachines
    - 7234 Rijwielmonteurs

- 73 Medewerkers drukkerij en kunstnijverheid
  - 731 Medewerkers kunstnijverheid
    - 7311 Fijninstrumentmakers en -reparateurs
    - 7312 Vervaardigers en stemmers van
muziekinstrumenten
    - 7313 Juweliers en bewerkers van edele metalen
    - 7314 Pottenbakkers
    - 7315 Glasblazers, -snijders, -slijpers en -polijsters
    - 7316 Letterschilders, decoratieschilders, graveurs en
etsers
    - 7317 Ambachtslieden werkend met hout, vlechtwerk
    - 7318 Ambachtslieden werkend met textiel, leder
    - 7319 Ambachtslieden traditionele ambachten n.e.g.
  - 732 Drukkerijmedewerkers
    - 7321 Drukwerkvoorbereiders
    - 7322 Drukkers
    - 7323 Grafisch nabewerkers en boekbinders

- 74 Elektriciens en electronicamonteurs
  - 741 Installateurs en reparateurs van elektrische apparatuur
    - 7411 Elektriciens gebouwaansluitingen
    - 7412 Elektromonteurs voertuigen, machines, motoren
    - 7413 Monteur elektriciteitsnetten
  - 742 Installateurs en reparateurs van elektronische en
telecommunicatieapparatuur
    - 7421 Electronicamonteurs
    - 7422 Monteurs ICT en telecommunicatie

- 75 Voedselverwerkende beroepen, houtwerkers, kleermakers en
andere ambachtslieden

- 751 Slagers, bakkers en overige voedselverwerkende beroepen
  - 7511 Slagers, vishandelaren
  - 7512 Bakkers en banketbakkers
  - 7513 Zuivelbereiders
  - 7514 Bereiders van groente- en fruitconserven
  - 7515 Productcontroleurs voedingsmiddelen en dranken
  - 7516 Tabaksbereiders en vervaardigers van tabaksproducten
- 752 Houtbehandelaars, meubelmakers
  - 7521 Houtbehandelaars
  - 7522 Meubelmakers
  - 7523 Machinestellers en bedieners van houtbewerkingsmachines
- 753 Kleermakers, stoffeerders, schoenmakers
  - 7531 Kleermakers, bontwerkers en hoedenmakers
  - 7532 Patroonmakers en snijders voor kleding
  - 7533 Naaisters, borduursters
  - 7534 Stoffeerders
  - 7535 Pelsbereiders en leerlooiers
- 7536 Schoenmakers
  - 754 Overige ambachtlieden
    - 7541 Duikers
    - 7542 Springmeesters
    - 7543 Productcontroleurs non-food
    - 7544 Ongedierte- en onkruidbestrijders
    - 7549 Ambachtlieden n.e.g.

8 Bedieners machines en installaties, assemblagemedewerkers

- 81 Bedieners vaste machines en installaties
  - 811 Bedieners mijninstallaties en installaties voor de verwerking van mineralen
    - 8111 Delfstoffenwinnaars
    - 8112 Bedieners installaties verwerking mineralen en gesteente
    - 8113 Boorwerkers en boormeesters
    - 8114 Machinebedieners vervaardiging cement, stenen en andere minerale producten
  - 812 Machinebedieners metaalbewerking, -verwerking en -oppervlaktebehandeling
    - 8121 Bedieners installaties metaalbewerkings- en verwerking
    - 8122 Machinebedieners oppervlaktebehandelingen van metalen
  - 813 Machinebedieners vervaardiging van chemische en fotografische producten
    - 8131 Bedieners machines en installaties vervaardiging chemische producten

- 8132 Machinebedieners fotolaboratorium
- 814 Machinebedieners vervaardiging rubber-, kunststof- of papierproducten
  - 8141 Machinebedieners vervaardiging rubberproducten
  - 8142 Machinebedieners vervaardiging kunststofproducten
  - 8143 Machinebedieners vervaardiging papierproducten
- 815 Machinebedieners vervaardiging textiel-, bont- en leerproducten
  - 8151 Machinebedieners vervaardiging textiele garens
  - 8152 Weefgetouw- en breimachinebedieners
  - 8153 Naaimachinebedieners
  - 8154 Machinebedieners bleken, verven en reinigen van weefsels
  - 8155 Machinebedieners bont- en leerbereiding
  - 8156 Machinebedieners vervaardigen van schoeisel
  - 8157 Wasmachinebedieners
  - 8159 Machinebedieners vervaardiging textiel-, bont- en leerproducten n.e.g.
- 816 Machinebedieners vervaardiging voedingsmiddelen
  - 8160 Machinebedieners vervaardiging voedingsmiddelen
- 817 Machinebedieners houtbewerking en papiervervaardiging
  - 8171 Machinebedieners vervaardiging papierpulp en papier
  - 8172 Bedieners installaties houtbewerking
- 818 Bedieners overige vaste machines en installaties
  - 8181 Bedieners installaties vervaardiging glas en aardewerk
  - 8182 Stoommachine en -ketelbedieners
  - 8183 Verpakkings-, bottel- en etiketteringsmachinebedieners
  - 8189 Bedieners stationaire machines en installaties n.e.g.
- 82 Assemblagemedewerkers
  - 821 Assemblagemedewerkers
    - 8211 Assemblagemedewerkers mechanische werktuigen
    - 8212 Assemblagemedewerkers elektrische en elektronische apparatuur
    - 8219 Assemblagemedewerkers n.e.g.
- 83 Bestuurders voertuigen en bedieners mobiele installaties
  - 831 Treinmachinisten
    - 8311 Treinmachinisten
    - 8312 Remmers, sein en wisselwachters
  - 832 Auto-, bestelwagenchauffeurs en bestuurders van motorrijwielen
    - 8321 Bestuurders motorrijwielen

- 8322 Chauffeurs auto's, taxi's en bestelwagens
- 833 Vrachtwagen- en buschauffeurs
  - 8331 Buschauffeurs en trambestuurders
  - 8332 Vrachtwagenchauffeurs
- 834 Bedieners mobiele installaties
  - 8341 Bedieners mobiele land- en bosbouwmachines
  - 8342 Bedieners grondverzetmachines
  - 8343 Kraandrijvers en bedieningspersoneel mobiele kranen
  - 8344 Heftruckchauffeurs
- 835 Dekpersoneel op schepen
  - 8350 Dekpersoneel op schepen

9 Elementaire beroepen

- 91 Huishoudelijke hulpen en schoonmakers
  - 911 Schoonmakers in huishoudens, hotels en kantoren
    - 9111 Schoonmakers in huishoudens
    - 9112 Schoonmakers in hotels, kantoren
  - 912 Autowassers, glazenwassers en overige schoonmakers
    - 9121 Personeel voor het wassen en strijken met de hand
    - 9122 Autowassers
    - 9123 Glazenwassers
    - 9129 Industrieel schoonmakers, stralers, rioolreinigers en schoonmakers n.e.g.
- 92 Hulparbeiders land- en bosbouw, visserij
  - 921 Hulparbeiders in de land- en bosbouw en de visserij
    - 9211 Hulparbeiders akkerbouw
    - 9212 Hulparbeiders veeteelt
    - 9213 Hulparbeiders op gemengde bedrijven
    - 9214 Hulparbeiders tuinbouw
    - 9215 Hulparbeiders bosbouw
    - 9216 Hulparbeiders visserij en visteelt
- 93 Hulparbeiders mijnbouw, bouwnijverheid, industrie en vervoer
  - 931 Hulparbeiders in de mijnbouw en de bouwnijverheid
    - 9311 Hulparbeiders mijnbouw
    - 9312 Hulparbeiders weg- en waterbouw
    - 9313 Bouwvakhulpen
  - 932 Inpakkers en overige hulparbeiders in de industrie
    - 9321 Inpakkers
    - 9329 Hulparbeiders industrie n.e.g.
  - 933 Laders en lossers, vakkenvullers, fietskoeriers en koetsiers
    - 9331 Fietskoeriers en fietstaxichauffeurs
    - 9332 Koetsiers en palfreniers
    - 9333 Laders en lossers
    - 9334 Vakkenvullers

- 94 Keukenhulpen en fastfoodbereiders
  - 941 Keukenhulpen en fastfoodbereiders
    - 9411 Fastfoodbereiders
    - 9412 Keukenhulpen

- 95 Straatverkopers en op straat uitgeoefende dienstverlenende beroepen
  - 951 Op straat uitgeoefende dienstverlenende beroepen
    - 9510 Kranten-, flyeruitdelers en andere op straat uitgeoefende dienstverlenende beroepen
  - 952 Straatverkopers (m.u.v. voedsel)
    - 9520 Straatverkopers (m.u.v. voedsel)

- 96 Vuilnisophalers en overige elementaire beroepen
  - 961 Vuilnisophalers en -verwerkers
    - 9611 Vuilnisophalers en ophalers van afval voor recycling
    - 9612 Vuilnissorteerders
    - 9613 Straatvegers
  - 962 Andere elementaire beroepen
    - 9621 Boden, kruiers en bestellers
    - 9622 Losse arbeiders
    - 9623 Meteropnemers en geldophalers verkoopautomaten
    - 9624 Waterdragers en brandhoutverzamelaars¹
    - 9629 Elementaire beroepen n.e.g.

---

¹ De beroepen die volgens de definities van de ILO tot deze unit groups behoren beschouwt het CBS als (vrijwel) niet voorkomend op de Nederlandse arbeidsmarkt. Er wordt derhalve over deze unit groups niet gepubliceerd.